

Catedrala ortodoxă

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 500 Lei

Redactor: Pr. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

POMENIREA LUI OCTAVIAN GOGA

Cuvântul I. P. S. Părinte Mitropolit NICOLAE, la parastasul din 7 Iunie 1942,
în Catedrala Incoronării.

Acum patru ani, mâna tainică a Providenței a curmat fulgerător firul vieții aceluia care a fost „poetul *pătîmirii noastre*”, aruncând un neam întreg în jale și durere adâncă. Și astăzi inimile ne sunt cernite de pierderea lui Oct. Goga și nu ne putem cu nici un chip împăca cu gândul, că el nu se mai află viu și clocotitor de simțire și de bogăție sufletească printre noi.

În timpurile acestea de grele încercări naționale simțim cu o intensitate covârșitoare golul rămas pe urma lui în desfășurarea istorică a vieții românești.

Țara întreagă »cu codrii verzi de brazil și cu câmpurile ei de mătase« pe care le-a cântat cu o dragoste transfigurată îl plânge și astăzi, căci după pierderea ființei lui vii, a urmat și pierderea temporală a pământului care-i adăpostește osemintele. Ardealul, a cărui jale și „lacrimi multe, multe” dinainte de 1918 adunate de el în versuri neperitoare a răscolit inimile și energiile pentru lupta decisivă de desrobire, ar avea azi din nou lipsă de simțirea lui ca să-i cânte lacrimile ce le varsă iarăși și să-i trâmbițeze aspirațiunile actuale de izbăvire.

Octavian Goga a fost în sbuciumul său necurmat de poet și luptător, în personalitatea sa complectă după formele în cari a luptat, dar unitară în aspirațiile, în viziunea, în dorurile și durerile sale, strigătul puternic al unui neam care s'a săturat de robie și care e conștient de frumusețea și de originalitatea spiritualității sale. În geniul, în simțirea și în acțiunea lui Octavian Goga, voința neamului s'a manifestat atât de imperativ și de total, în cât l-a dominat cu desăvârșire. Întreaga operă și activitate a lui Octavian Goga, e izbucnirea etnicului nostru care voia să trăiască și să simtă românesc și să stăpânească pământul pe care spiritul lui și-a imprimat pecetea.

Românismul a fost tezaurul de simțire pe care l-a cântat în poezia sa răscolitoare; mării efective a românismului și-a închinat tot scrisul și toată acțiunea sa politică de după război. Iubirea de neam l-a absorbit integral, toate fibrele simțirii sale se mișcau exclusiv sub dogoarea acestei pasiuni. Dar neamul el l-a văzut în adâncime nu biologic, sau într'o singură dimensiune. L-a văzut în adâncimile lui structurale de credință strămoșească, l-a văzut în jurul bisericii și în relație esen-

țială cu Cerul, așa cum e de fapt acest neam. Și l-a putut vedea așa datorită faptului, că și-a trăit copilăria în casă de preot și în preajma sfântă a bisericii.

Viața pământească a nației e impletită în toată poezia lui cu elementul sacru bisericesc. Iar naționalismul lui ca sistem de gândire și de acțiune politică și l-a definit, mănât de înțelegerea autentică a sufletului românesc, cu atributul de creștin.

Acum când viața lui pământească numai este între noi, după ce a ridicat în lumina eternă și strălucitoare a poeziei noi laturi ale sufletului românesc, după ce a înbogățit inima generațiilor ce vor veni cu noi avânturi și le-a indicat noi culmi de mărire românească, din murmurul de recunoștință generală, se înalță ca cel mai îndatorat glasul Ardealului care mărturisește în fața celui care a luptat cu atâta isbândă pentru închegarea lui în trupul țării, că nu va suporta noua robie a uneia din cele două jumătăți ale sale și va lupta pentru libertate așa cum îi poruncește duhul lui Octavian Goga și tot exemplul vieții lui.

Ardealul se mărturisește în fața sufletului marelui său fiu ca unul și indivizibil, hotărât să înlăture stăpânirea nedreaptă care îi chinuște o parte din ființa sa și să redea bucuria libertății pământului în care se află mormântul lui. — O spune această în cetatea lui Mihai Viteazul, în care la 1 Dec. 1918 s'a pronunțat irevocabil hotărârea lui de a trăi în unitate politică toți românii pe pământul lor strămoșesc.

Octavian Goga, fidel misiunii sale pământești, a rămas și acum cu frații robiți. De acolo el ne cheamă, să punem capăt pătîmirii sale și a unei părți a neamului. Ii făgăduim solemn, că îi vom asculta și împlini chemarea.

Iar biserica Ardealului, prin ale cărei străduințe și mucenicii sufletul românesc al Ardealului a putut păstra și în vremuri vitrege legătura cu neamul întreg și nostalgia după țara mamă, cântată la vremea sa de Oct. Goga, își îndreaptă către Tatăl Ceresc rugăciunile sale, cerându-i să liniștească sufletul lui cu asigurarea că noua pătîmire nu va dura și să-l încununeze cu cununa dreptății pentru slujba curată și mare ce a adus-o spre binele neamului său.

Evangelhia

Matii c. 8, sth. 5—13.

Minunata tămăduire a slugii sutașului povestită de sf. evanghelist Matei, pune în lumină învățătura Bisericii noastre privitor la legătura de dragoste ce trebuie să fie între stăpân și slugă și invers. Privită această învățătură în considerare cu viața noastră creștinească, ea nu este nouă, doar nevoia aplicării ei în traiul zilnic o face să fie de mare însemnătate.

Raportul de curată iubire dintre stăpân și slugă și invers, s'a arătat în toată puterea lui de aplicare numai datorită Evangheliei Mântuitorului. Au fost cazuri izolate unde această legătură de iubire s'a manifestat și'n lumea păgână. Dar acestea au fost foarte rari, lumea multă obicinuită să vadă în slugi, făpturi mai prejos de orice și nu arareori erau uciși fără nici o cruțare.

De aceea dragostea arătată de sutașul din Capernaum față de sluga sa, bolnavă de moarte, este o faptă atât de măreață încât însuși Domnul se arată gata a mântui pe cel bolnav.

Cum multe fapte de ale Mântuitorului citite din sf. Scriptură par la prima auzire, de mică importanță și abia după ce adânciești rostul lor prin lumina cugetului curat, simțеști valoarea de îndrumare ce se revarsă în sufletul omenesc; așa și această minunată tămăduire a unei slugi iubite de stăpân, rămâne vecinic vie în mintea creștinilor, căci pune în față porunca stăpânului de a-și iubi sluga și a slugii de a se face iubit de acestă.

Temelul acestei iubiri reciproce zace în însăși conștiința creștinească ce mărturisește despre egalitatea valorii sufletului în fața lui Dumnezeu.

Cu nimic nu este stăpânul mai de preț în fața Tatălui, decât

sluga sa ci doar prin faptele bune ce le poate săvârși la fel sluga nu este fără valoare față de stăpân, decât prin neascultare și înșelăciune.

Stăpânul are în sluga sa nu numai un om de ajutor traiului zilnic, ci și un frate, un semen pe care e obligat a-l iubi și a lucra pentru mântuirea lui sufletească. Este deci un al doilea părinte și ca atare și obligațiile sunt mari și sfinte.

Apostolul Pavel îndrumă pe Filimon să primească pe Onisim sluga sa „cu un rob, ci mai presus de rob, ca un frate iubit”.

Sluga la fel trebuie să vadă în stăpânul său nu numai omul ce hotărăște de felul muncii lui, ci mai întâi pe povățuitorul și îndrumătorul lui. Toată purtarea de grijă a acestuia să o răsplătească cu dragoste, ascultare, cinste, adevăr, și nu prin minciună sau alt păcat.

Cât de măreață este învățătura creștină, când aceasta impune totdeauna dragoste și încredere între stăpân și slugă! Numai căminul împodobit cu această floare a creștinătății, poate să-i simtă darurile frumoase.

De aceea Mântuitorul a rânduit ca minunata tămăduire a slugii sutașului, să fie o pildă vie a tot ce poate face dragostea curată.

Un păgân și un sutaș, se închină în fața lui Iisus Dumnezeu și cere mila Lui pentru sluga sa! Este o faptă ce-ți umple sufletul de admirație pentru bunătatea stăpânului dar te duce cu gândul și la credincioșia slugii bolnave.

Stăpâni și slugi, bogați și muncitori, luați aminte că Dumnezeu plătește numai fapta făcută din iubire curată și pedepsește minciuna și necredința. A opri plata lucrătorului și a înșela pe stăpân, sunt păcate la fel de osânditoare!

Pr. T. Ciurus

Din poeziile lui N. Iorga

ACASĂ...

O, fără care m'at cuprins,
O, riu împodobit cu vie,
Abia la pragu-ți m'am întâlnit
Și gându'ntorsului mă'mbie.
Cum pot fi eu de farmec prins
Când mi-l pribeag sufletul mie
Și frigul din străini m'apasă?
Aș vrea, aș vrea să flu acasă!

Pe sate zbor de rindunele,
Dar vatra mea oprită mi-l.
O aer cald, tu, floricele
Ce n'au pământul lor, nu'nvi!
Copac ce'n Mart dai rămurele,
In toamnă tot de alt domn știți,
O cruce-mi faci, sicriu pe masă?
E frig, e frig... Mi-l dor de-acasă!

(traducere din G. HERWEGH)

O PILDĂ DE INGRATITUDINE

Nu ca să polemizăm cu elucubrațiunile lui „Iosif ascetul”, nici să luăm în apărare Academiiile teologice din Ardeal, pe cari acest „ascet” le batjocorește în gazeta „Ardealul” din București, scriem cele ce urmează, ci ca să dăm preoților noștri un exemplu clasic de ingratitudine a unui fiu față de părinții săi sufletești.

Tinărul absolvent de liceu de religie rom. catolică, fiul unor oameni modești și săraci dar cinștiți, a pornit pe drumul preoției. Dar nici rom. catolicii, nici episcopia unită, n'au voit să-l primească. Și-a încercat apoi norocul la episcopia noastră din Cluj, făcând promisiuni solemne că având vocație de preot va fi cel mai devotat slujitor al bisericii ortodoxe. P. S. episcop Nicolae Ivan, cu intuiția lui clară, n'a fost aplicat să-l primească. La stăruințele noastre însă s'a înduplecat și tinărul, făcând trecerea la biserica ortodoxă, a fost primit student în Academia teologică din Cluj.

La început modest după trecere de timp luându-și porecla de „Iosif ascetul” revindica o superioritate față de colegii săi. Reacția n'a întârziat mai ales pentru faptul că acești colegi spuneau că „ascetul” avea darul să consume pâinea la șapte porții la masă.

Totuși Consistorul știindu-l sărac și lipsit și stăruitor la tratat cu toate menajamentele, dându-i în fiecare an gratuități și ajutoare mai bune ca altora. Și pentru ca să aibă puțința de a-și amplifica studiul l-a făcut custode al bibliotecii consistoriale. Iar la urmă i-a dat și certificat de bună purtare, cu care a colindat pe la episcopiiile și mănăstirile din țară, unde a fost primit și găzduit cu toată bunăvoința.

După oarecare timp „ascetul” s'a prezentat la P. S. episcop Nicolae Colan și într-o atitudine ireverențioasă a „pretins” să i se dea un post de înaltă situație în eparhia Clujului. Atitudinea puțin cuviincioasă a „ascetului” a revoltat cunoscuta bunătate și răbdare a P. S. Episcop, încât a fost nevoit pur și simplu să-l dea afară.

Iar acum în urmă Iosif ascetul s'a năpustit în gazeta „Ardealul” din București asupra Academiiilor teologice din Ardeal și mai ales asupra celei din Cluj. Nu știm dacă gazeta s'a solidarizat sau nu cu aceste exectorațiuni.

Faptul în sine este un exemplu tipic de ingratitudine față de o instituție care te ia la sânul ei, te încălzește, te alintă cu toate atențiunile, te ajută ca să-ți poți face un rost onorabil în viață, iar

la urmă drept recunoștință să dai cu copita în instituția care ți-a fost adevărată mamă ocrotitoare.

Ce va zice P. S. Episcop dela Beiuș, care l-a ocrotit cu aceeași părintească bunăvoință și căruia îi răspunde cu acelaș gest de ingratitudine față de Academia dela Oradea. Neastâmpăratul „ascet” poate își pregătește în chipul acesta evadarea spre alte meleaguri.

Preoților noștri le prezentăm acest caz de flagrantă ingratitudine ca un memento să fie cu prudență la selecționarea și primirea transfugilor dela alte confesiuni și să nu fie expuși la invective ca și Consistorul dela Cluj, care îndemnat de cea mai curată inimă și bunăvoință părintească a voit să salveze un om sărac și necăjit și să-i dea o pâine pentru viața, pentru ca la urmă să fie bruscat cu săgeți otrăvite.

Dr. SEB. STANCA

Sfințirea Troiței ridicată în memoria preoților eroi din Nordul Ardealului

Citim în „Țara” următoarele: Sfințirea troiței, ridicată în amintirea preoților martiri, a prilejuit la Someșul Rece (Cluj-Turda) o înălțătoare manifestație națională. Acolo, în inima Moșilor, o mână de intelectuali români fălesc în duhul celor mai frumoase sentimente naționale, realizând pe lângă ostenitoarele lor îndatoriri, adevărate opere naționale.

Troița ridicată în amintirea Protopopului Aurel Munteanu dela Huedin, a preot. Bujor din Murășenii de Câmpie și a preot. Traian Costea din Trăsnea, morți în toamna anului 1940, este una din cele mai impresionante opere de artă. Cioplit monumentul din lemn de stejar, pe blanele ei au fost reliefate marginile României, iar în inima țării, încrustate chipurile celor trei martiri.

Ceremonialul sfințirii troiței a fost săvârșit de un sobor de preoți: I. Radu, I. Stănescu, E. Santa, V. Herdea și C. Bunea. Răspunsurile fiind date de către corul școlii primare din Someșul Rece fiind condus de dl. director O. Mocana.

Luând cuvântul preotul I. Radu, într-o impresionantă cuvântare a evocat figura celor trei martiri pe care i-a dat biserica. De aci asistența a trecut în sala de conferințe a Soc. sportive U. E. C. unde în fața numeroasei asistențe,

(Continuare în pag. 4)

Pioasa pomenire a lui OCTAVIAN GOGA, la Alba-Iulia

Mult sbuciumata viață a neamului nostru se înviorază mereu, prin acte ce stăpânesc peste asprimea împrejurărilor, în convingerea că orice s'ar întâmpla, unitatea noastră este o zestre a trecutului și deci nu se poate nimici.

Legăți de pământul nostru prin tr'o vecinică iubire, iubire întărită prin jertfe și suferințe, în momente de grea cumpănă ne întoarcem privirile spre mormintele strămoșești și în acestea citim drumul ce duce spre izbândă.

Așa trebuie privite toate comemorările recente ale bărbaților noștri providențiali, ca Mitropolitul Andrei Șaguna, Gheorghe Lazar și mai curând Octavian Goga.

Populația orașului istoric Alba-Iulia, din inițiativa D. Dr. T. Vidican, a cinstit în ziua de 7 Iunie c. memoria „poetului pătimirii noastre” Octavian Goga, printr'un parastas slujit în Catedrala Intronării.

Duminecă dimineața s'a săvârșit Sfta Liturghie cu sobor, de preoții P. P. C. C. prot. Nic. Vasiliu, prot. Iosif Pop, prot. N. Păcurariu maior, pr. Ion Lazar, ierom Gr. Baciu și diaconii Paiu și S. Suci, în frunte cu P. C. prot. Al. Baba, președintele Vicariatului.

Biserica se umpluse de lume aleasă din localitate și admiratori ai regretatului poet, și om de Stat. Era de față Doamna Veturia O. Goga, Doamna Petroviu, D. Gigurtu, Mircea Savu, Aurel Baciu și alte personalități distinse.

În atmosfera aceasta de pioasă reculegere, cu coliva împodobită de chipul lui Oct. Goga și'n cântece armonioase este așteptat I. P. S. Părinte Mitropolit Nicolae. I. P. S. Sa sosește la ora 11, însoțit fiind de D. ministru I. Petroviu și de P. C. prot. Dr. D. Stăniloaie, rectorul Academiei Teologice din Sibiu.

Slujba parastasului este oficiată de însuși I. P. S. Părinte Mitropolit Nicolae, asistat de preoții liturghisitor și de preoții T. Ciuruș, N. Vasinca, Fl. Geomolean și V. Fâșcu. Accentele duioase ale I. P. S. Părinte cât și măiastra voce a P. C. prot. Al. Baba, au contribuit mult la evocarea imaginii și a sufletului lui Oct. Goga.

La sfârșit, I. P. S. Mitropolit Nicolae, a rostit o măreață cuvântare, pe care o redăm în alt loc al gazetei.

Personalitatea deosebit de importantă a lui Oct. Goga este apoi arătată și de D. ministru Ion Petroviu care a spus următoarele: „Evocăm astăzi imaginea unui om, a marelui Octavian Goga,

care a rămas simbol de năzuință și de înfăptuiri de ordin național.

„O maximă veche spune; poetul căutând frumosul, descoperă cu mult mai multe adevăruri, decât acel cari urmăresc adevărul însuși.

Această maximă este foarte potrivită pentru Octavian Goga, căci lumina adevărilor noastre naționale, a fost fulger desprins depe fruntea sa. După cum soarele la răsărit luminează mai întâi vârful munților, lăsând în umbră colinele și văile, tot astfel Octavian Goga a fost culmea neamului nostru, care a fost luminată cel dintâi de adevărurile și dreptatea neamului românesc, pe care le-a cântat întreaga sa viață cu marele său talent de vizionar și poet. O. Goga a fost nu numai cântărețul pătimirilor noastre naționale, ci și îndrumătorul său în momentele cruciale ale acestui neam, fiind astfel unul din factorii creatori ai României Mari și gândirea lui rămâne porunca care va reface Țara așa cum a fost.

Îmi amintesc, a spus d. ministru Petroviu, că în momentul coborârii sicriului în cripta dela Ciucea, am avut vizunea că mormântul lui Goga va fi o fortăreață a drepturilor neamului.

Din nenorocire, vizunea mea nu s'a îndeplinit, dar mormântul acesta rămâne un drept în plus față de celelalte, la revendicările de cari nimeni nu-ne va putea face să renunțăm vreodată.

Oct. Goga nu mai e printre noi; el se odihnește. Eu însă nu mă rog pentru odihna lui, ci pentru redșteptare. Și această redșteptare nu poate să fie decât în sunete de trâmbițe.

Somnul e pe sfârșite! Octavian Goga, fil gata, că poate nu e târzie ziua când trebuie să primești defilarea voințelor noastre!

După acestea, întreaga asistență s'a îndreptat spre restaurant, unde s'a servit masa comună. Aici de asemenea a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae, D. ministru Ion Petroviu, P. C. prot. Al. Baba, președintele Vicariatului precum și câțiva fruntași ai vieții noastre intelectuale și publice.

La ora 17, I. P. S. Mitropolit Nicolae și D. ministru Ion Petroviu, însoțiți de P. C. prot. Dr. D. Stăniloaie, s'au reîntors la Sibiu.

Pomenirea lui Octavian Goga, la Alba-Iulia, a fost mărturisirea unui neam ce știe să asculte glasul mormintelor străbune. Morții noștri nu dorm, ci veghează. Și noi le urmăm porunca.

Curaj și sinceritate.

O sinceritate desăvârșită este cea mai bună dovadă de curaj, de vitejie, de om dintr'o bucată și prin urmare oricare om are zilnic prilejul să-și arate curajul, printr'o mărturisire deschisă și o sinceritate fără ocolișuri până'n cele mai neînsemnate lucruri.

Ne batem cu pumnul în piept spunând că nu putem să fim decât sinceri în timp ce nu suntem decât lași, adică lipsiți de curajul de a fi sinceri.

Suntem mulți cari preferăm moartea decât să avem curajul mărturisirii unui păcat sau măcar o mică scăpare din vedere, un defect fizic și așa mai departe.

Pentru că nu am avut curajul să fim sinceri în ceea ce am gândit, în ceea ce am spus și între ceea ce am gândit și făcut, ne-am pomenit la un moment dat sfârtecați ca neam.

N'am avut niciodată curajul să luăm vitejește totul asupra noastră, atunci când era vorba să rămânem credincioși adevărului. Cine trăește în adevăr trăește în rai chiar aici pe pământ, deoarece toți semenii lui îl vor onora iar prin iubirea și încrederea lor îi vor face pe pământ un paradis.

Ar fi mai mult curaj în lume dacă ar fi mai multă iubire între oameni, în adevăr același curaj de sinceritate în iubire.

Nesinceritatea este la temelie oricărui rău în lumea aceasta. Să fim sinceri în ceea ce spunem, facem și gândim pentru sănătatea noastră sufletească.

Ne declarăm pentru adevăr numai atunci când acest adevăr suntem siguri că nu poate avea pentru noi urmări supărătoare; suntem sinceri când vrem să spunem altuia adevărul; îndată însă dacă e vorba ca acest adevăr spus îți cășunează greutate mari sau mici, apucăm în brațe minciuna. Această minciună este pentru unii oameni tot așa de firească și de poruncitoare ca și adevărul.

Ceeace este sigur este că ne lipsește credința cea mare în puterea adevărului, singurul care mântue și vindecă.

A spune zilnic adevărul este tot atât de greu și poate tot atât de meritos, ca a-l spune acolo unde trebuia să te aștepti la mari neajunsuri.

Legăți sufletește de lutul ce ne va înghite pe toți, am pierdut din ochi ținta spirituală și mântuirea sufletului n'a fost decât o vorbă goală.

Cuvintele noastre, gândurile noastre, gesturile, nu sunt în acord cu întreaga noastră ființă, acestea sunt în contradicție cu ființa și cugetul nostru.

Lipsa de sinceritate și minciuna aduc în ele o turburare a întregii noastre vieți sufletești, cine minte va căuta să se înșele și pe el, spre a putea minți și mai bine pe alții și astfel se înstrăinează fără voe de cugetul său bun.

Curajul sincerității ne face oameni întregi la vorbă și la faptă și lipsa acestui curaj al sincerității ne face să fugim mișelește din fața tuturor realităților și așa am făcut până mai acum douăzeci de ani în urmă, fugind din fața realității crude, de care însă n'am scăpat.

Orice legătură sufletească se bizue pe sinceritate și lipsa sincerității desface orice legătură între oameni.

Încrederea între oameni nu se poate căpăta decât pe o sinceritate absolută.

Acela care aruncă o minciună, din interes sau chiar din stimă, roade la temelie legăturilor dintre oameni.

Minciuna nu poate să slujească niciodată nici chiar la căpătâiul unui bolnav. Să avem întotdeauna curajul sincerității, căci numai atunci vom fi oameni de caracter, adică tocmai oameni de care țara noastră a dus atâta amar de mare lipsă.

Mai bine să-ți pui strajă gurii, să nu mai flecărești câte'n lună și stele dacă numite interese împun aceasta, cum este cazul și astăzi, decât să dai drumul la o minciună.

Crescuți și adăpați, până mai eri, din fântâna minciunii și a lașității ne-a lipsit curajul sincerității și n'am fost în stare să înălțurăm părțile întunecoase ale vieții și nu ne-am încrezut în puterea de a birui greutățile mari ale vieții.

De bună seamă sinceritate nu înseamnă lipsă de cruțare, tocmai acolo unde este multă sinceritate, câtă să fie și multă iubire, căci iubirea face pe om mai tare, mai capabil de a îndura greutățile vieții.

Să nu se uite că sinceritatea deplină e legată de suferința de jertfe, dar toate sunt date și le poate birui numai oamenii cu adevărat de caracter.

Oameni sinceri, gata la orice suferință și sacrificiu îi trebuiesc țării astăzi în greua situație prin care trece.

Din răspuțeri să ne străduim să fim sinceri, în toate acțiunile noastre, să spunem adevărului pe numele lui, să nu-l ocolim căci așa ne învață porunca nouă a zilelor noastre și țara de așa fii are lipsă astăzi pentru a ajuta pe Conducătorul ei în împlinirea visului nostru național.

Ion G. Alecsa

Sfințirea Troitei

(urmăre din pag. 2)

s'a desfășurat un program festiv, compus din cântece și recitări ocazionale sub îngrijirea corpului didactic. În continuare părintele V. Herdea din Măguri, a vorbit despre personalitatea eorului Dr. Virgil Soțan un aprig apărător al Moșilor și un neostoit îndrumător al acestor tineri.

Părintele E. Santa din Muntele Rece, a citit impresionanta scrisoare a dlui Dr. Iuliu Hațieganu, tribunul Șoimilor, care neputând fi în mijlocul fiilor de moși a trimis mesajul sufletului său alăturându-se astfel de aceia care ostensec în proslăvirea martirilor noștri. Tot părintele E. Santa, în lipsa dlui Ing. N. Metesș președinte U. E. C., a mulțumit asis-

tenței și conducerii întreprinderii care realizează aci pe lângă muncă de zi și noapte în uzină și o vastă propagandă națională, remarcând dintre acela căroră li se datorește această operă pe dnii Albin Morariu preș. Soc. Sport. și Prefectul Șoimilor, S. Bochiș, I. Vlad, N. Boca, I. Pătrângeanu, D. Cadiș, G. Iancu, D. Maer, V. Bogdan, G. Crișan, D. Matisș, P. Pleșa, și V. Iji. Deasemenea menționează aportul prețios al ostașilor dela Garda de pază a Uzinei în frunte cu Sublt. Pop și Plot. rez. Gălățeanu.

La sfârșit s'a servit o masă caldă copiilor dela școala primară. Meritul acestei Uzine care în cadrul org. „Muncă și Lumină” săvârșește astfel de acte patriotice nu va putea fi niciodată îndeajuns de elogiât. Vasile Iluțiu.

BIBLIOGRAFIE

S. Mehedinți, Creștinismul Românesc.

Pag. 233. Editura Cugetarea. București 1941.

Noi Românii suntem un popor care ne-am născut creștini. Am intrat în istorie cu nimbul și aureola creștinătății noastre. Acesta este un fenomen unic în istoria neamurilor creștine a continentului european, căci toate celelalte pot să-și fixeze cu documente omenesți data nașterii lor creștine.

Neamul și Legea, la noi au odrăslit și s'au dezvoltat deodată și laolaltă în decursul veacurilor. Ceeace Neamul a poruncit, legea lui a ascultat iar ceeace legea lui a orânduit, neamul a ocrotit și a ajutat. Mână în mână și glas lângă glas, cele două componente ale sufletului românesc, s'au ajutat și s'au întregit reciproc.

Cele două substanțe ale ființei noastre românești, ne-au purtat pe culmile biruințelor vitejești și prin furtunile potrivnice ale vremurilor deopotrivă. Taina biruinții și a dăinuirii noastre peste vremi și neazuri, se găsește în această adâncă îmbinare dintre lege și neam.

Este drept că gânditorii români, ocupându-se de psihologia poporului, n'au găsit această structură în ființa rasei românești, ci drept caracteristice ale sufletului autohton, au constatat: nepăsarea și fatalismul (Drăghicescu) și mergând chiar mai departe au pus ateismul ca temei al vieții poporului român (M. Ralea). Toate aceste opinii se rezumă la datoriile preconcepse dela cari s'au pornit, fără să se adâncească realitățile insondabile ale vieții românești.

Când problema sufletului românesc se privește prin prizma realităților și în lumina adâncurilor românești, aceste afirmații se risipesc ca niște castele de nisip.

Dl. Prof. S. Mehedinți, îndrumătorul vieții românești, ne pune la îndemână în cartea de mai sus, bazat pe caractere istorice,

geo și etnografice, cea mai dreaptă apreciere a însușirilor sufletului românesc altoit pe credința creștină ortodoxă. Măncând dela această fericită îmbinare germină a credinței și românismului, marile profesor verifică adevăruri istorice și caracteristici nepieritoare ale creștinismului românesc.

Românii trăind creștinismul în forma lui simplă și curată, n'au purtat niciodată răboaie confessionale din dorul de a converti pe străini la credința lor. Toleranța religioasă a românilor s'a concretizat într'o formulă populară consacrată „lasă-l pe fiecare cu legea lui”. Din pătrunderea adâncă a legii sale și din o organică și armonică dezvoltare în ființa lui a credinței ortodoxe, poporul nostru s'a ferit de disputele religioase cari adesea învrăjbesc și desbină, astfel că neutralitatea noastră în chestii confessionale este semnul unei maturități sufletești, dobândită printr'o lungă experiență istorică (pag. 34) Autorul ocupându-se de românism îl identifică în vechiul dacism, în care principii de viață precum-pănesc primatul sufletului, după mărturia celor vechi: E un lucru de care nimeni nu se poate îndoii și care răsare din toată istoria Dacilor: râvna religioasă a fost de când lumea caracterul precum-pănitör al firii lor (Stabo). Deci un fel de creștinism înainte de creștinism.

Dat fiind faptul, că Neamul și Biserica au trăit într'o îmbinare așa de armonică, credința crescând împreună cu neamul, cum crește altoitul la un loc cu tulpina, până să împlinește și se face un singur trunchiu, se înțelege că Biserica din vremuri vechi, a avut un rol de căpetenie în viața socială și politică a neamului. Această întrepătrundere a Bisericii în dezvoltarea vieții neamului, autorul o califică drept „simbioză

fără ciocniri între Biserică și Stat”.

Purtând în ființa noastră, pe cetea creștinismului curat, mai laic, poporul românesc este lipsit de spiritul de teroare și răsunare înăscută. Noi am căutat bună înțelegere și liniște cu toți vecinii noștri. Pe tărâmul național, noi n'am purtat răboaie de cutropire și nimicire asupra altora. În tot trecutul nostru ne-am apărut numai „sărăcia, nevoile și neamul”. Pe teren religios, toleranța românească nu este o slăbiciune, ci o atitudine a omului care nu-și pierde vremea cu lucruri care ar păgubi.

Concepția de viață a poporului român este că suferința poate fi un element de întărire și oțelire a virtuților lui. Numai prin suferință, răbdare și jertfă se poate ajunge la biruință, după scriitura care zice „întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre”.

O altă însușire caracteristică a creștinismului românesc este încrederea în biruința finală a Binelui asupra Răului. Aceasta se vedește în deosebi din producțiunile folklorice a poporului ro-

mân. Dumnezeu totdeauna biruște pe Satana, chiar iadul cu oți slujitorii lui va fi desființat până la sfârșit. Capitolul acesta se încheie cu reflexiunea ... acest creștinism arhaic, tolerant și optimist, are ceva din liniștea și pereneitatea pădurilor de brazi, care nu-și leapădă frunza ci rămân totdeauna verzi (pag. 143).

După ce autorul face cea mai temeinică apologie a creștinismului românesc, constată că au fost epoci în viața națională, când s'a părăsit drumul tradițional întemeiat pe specificul nostru spiritual. Această a fost spre pagubă Neamului însuși. Neamul și fiii lui trebuie să urmeze căile istorice și să se întemeieze numai pe valorile sufletești ale poporului lui. „Suferim de boli vindecabile, iar unul din leacurile cele mai sigure este întoarcerea la creștinismul nostru românesc, dându-l-se cât mai repede puterile de altă dată”, încheie autorul. Cartea d-lui prof. S. Mehedinți, este un îndrumător pentru viitorul Neamului și un răspuns negatorilor puterilor spirituale ale poporului român.

Pr. L. David

INFORMAȚIUNI

Concert românesc în Cluj. Corul catedralei ortodoxe române de sub priceputa conducere a P. C. consilier stavrofor Laurențiu Curea, a dat, în Sâmbăta Rusaliilor, ora 18, în sala festivă a palatului băncei „Albina” un reușit concert în fața numeroasei asistențe românească. S'au executat cântări religioase și melodii populare. Atât partea morală cât și cea materială, destinată în scop de binefacere, au fost atinse peste așteptări.

Inscăunarea primului mitropolit croat. Ca urmare a recunoașterii Bisericii ortodoxe în Croația, Duminecă 7 Iunie c., a avut loc inscăunarea primului mitropolit ortodox.

În cuvântarea rostită, reprezentantul Ministerului Cultelor, a declarat că întemeierea Bisericii ortodoxe în Croația, precum și numirea unui mitropolit, dovedește odată mai mult că în această țară există toată libertatea pentru culte.

Iniințarea teatrului misionar. Pentru o cât mai puternică propagandă creștină, Consiliul de patronaj, a pus bazele unui teatru misionar, a cărui sfințire s'a făcut zilele trecute.

În vederea începerii activității se fac pregătiri pentru turneul care urmează să aibă loc în

Transnistria, Basarabia și Bucovina și care constituie primul tur-néu teatral de propagandă după eliberarea acestor provincii și la care participă un ansamblu alcătuit din 100 de persoane.

Se va reprezenta tragedia creștină „Drumul Crucii” de I. Frumușani, cu colaborarea corului consiliului de patronaj, condus de d. prof. N. Oancea.

Primul oraș va fi Chișinău, în ziua de 22 Iunie, când se împlinește un an dela intrarea armatelor române în război.

Această creștinească și românească inițiativă o salutăm cu toată bucuria. Neamul nostru mai ales în aceste greu încercate vremuri, are trebuință de-o sănătoasă îndrumare și ar fi timpul ca să lăsăm pe Tănase și alte trupe, a căror propagandă numai potrivită nu poate fi.

O cere aceasta și datoria față de cei ce se jertfesc și o cerebunul simț.

Comemorarea Memorandumului. Din cauza pomenirii lui Octavian Goga, programul serbărilor comemorative a Memorandumului ce urma să aibă loc în Alba-Iulia, s'a amânat pentru azi 14 Iunie c., când se va face o evocare a memorandumurilor. Asupra programului desfășurat, vom reveni.

TIP. ALBA — CENZURAT